



አብ ደቀምሐረን ኖቆፋን አኽርያን ሰልጠናታት ተዋሂቡ



3/14 አክሲያ

ጀርመን - ሰፊሕ ህዝባዊ ሰሚናር ተካየዱ

ብሕልኮን ሕንቆን ምዕራብ ሰንደልደል ዘይብል ስሙር

HERZLICH
WILKOMMEN

ዓዲ-ኋላ - 487 ሓረጎች ጨቋኒ ተዓዲሎም

እየም ጨምሮት ዝዓይሉ ሓሳቦች፡
በትጽሕፈት ሕርሻቲ ንጉሰ ዞ ቀረብ
መዘ. ደርሁ ብርሃንዎ ዋጋ ኮፍልወለም
ሓይቶም።

ሐበሬታ ካብ ሚኒስቴር ጥዕና

ቀጸሊ ብዙሰህል ዘሎ ምናኛስ መምርሒታት ነባሉ፡-19፡ ብዩንዮ ነፍሰወጥ ዚኒ ነፁኡውን ገፁልነትን ትላለትን ጽላታን፡፡ ንኹሉ ናይ ምክልኻል ቅጥታት ማለት፡ ግድታዊ ምጥቃም መሻፈኒ ኣኖን ኣናጥጫን፡ ማሕበራዊ ምርሕሓቕ፡ ምሕላው ጸረትን ምሣብን ኣገጥቀመሉም ንብረትን ብዘጸላ ደህናሊን ከረጋገ፡ መግለጻዊ ጥፅ ኣተሓሰቡ።

ՄԱՌԷ ՊՈՏ - 03 ՊՊԿ 2021

ካብሬታ

ክብሩን አገብቱ ጋዜጣ ሓዋሳ አርቲስቱ ነበረ ጸሐፊው ደረሰው ከሆነ ቀደም -
ብዙሃ ሱዳን መቅላታዊ ከነበረው ምክር ቤት ነበረ።

ዋና ኃሳብ፡ ግንኙነት

ሰለሙን በርሀ

መጠል 11 ክፉል

የዜግ ወራር

አብ ዝሓላፊ ክፉል ናይዚ ጽሑፍዚ፡ ኣብ ዓመት 1996 ኣብ ምዕራብ ኢርትራ፡ ኣብ ኮቢ ዶባት ዝበረ ሃዋው፡ ዝበልጽ ጽሑፍ ቀረቡ ነይሩ።

ሓለፍቲን ካድራታትን ወያኔ ኣብ ውሽጢ ልኡላዊ ግዝኣት ኢርትራ፡ ኣብ ጸጸባኡ ኣኢማን ብምቕራሕ መሬት እናጠረፈ ነበሉን ኢርትራውያን ዝቐመጡዎን ሓዩሎ ዓድታት ኮቢ ዶብ “እዚ ተጠራፋዩ” እናብሉ መሬት ብምምገቤ ነቶም ዜጋታት ካብ ዝኣ ግራውቶምን ዓድታቶምን የሳገጉዎምን የሰሉዙዎምን ምዃርም ተገለጹ ነይሩ። እቶም ግዳያት ናይዚ ሰውር ምስፍሕፍሕን ግፍፍታትን ዝኾኑ ኢርትራውያን ድማ ግፍፍን ምዃቦት መሬትን ምስ ጠባኤ መምህሮ ኢርትራ ድሕነት ዜጋታቱን መሬቱን ንምክልኻል ኣተኩር ክከበር ጥርግም ኣምራርም ከምዝቐረቡ ገለጽና ነይርና።

መምህሮ ኢርትራ ክከበሩ ግዜ ኣብ ዓመጽ፡ ብታሕተዎት ኣኣት ምምሕዳር ከበቢን ሓለፍቲን ከምዝፍጸም ዘሎ ድኣ እምበር፡ ብጸላኡ ብኣፍልጦ ማእከላዊ መምህሮ ኢትዮጵያ ዝውሰድ ዝበረ ሰገምቲ ገይሩ ደርጅሎ ኣይነበረን። ምናንታልን ምዃብን ህዝቢ፡ ኣብ ዝኣ መሬቱን ዓድታቱን ምዃናው ኣባይቲን ምዃራር መሬትን እናጠፋሐን እናተሃንደደን ምስ ከደ ግዜ እቲ ጉዳይ ካብኡ ንሓላ ብሸሸታ ዝርእ ሰብዘይነበረ መምህሮ ኢርትራ፡ ብቅብ ክምልከቱ ግድሕ ኮኖ።

ኣብ ኮቢ ዶባት ዝበር ህዝቢ ብዘይኣ፡ ቦቲ ወያኔ ሰባት ኣዋፊሩ ዝፍጽም ዝበረ ግፍፍታት ተግራፊ ንኣተግበርቲ ናይቲ መደብ ፖሊስ ካልኣት ሰጠታትን ትግራይ ኣበርቲቡ ክቃወምን ክበደህምን ጀመረ። ዝዚ ተቃውሞ ህዝቢ ምክንያት ብምዃር ከኣ ሰበሰባዊን ክልል ትግራይ ተወሰኽቲ ወተሃደራት ናብቲ ኮቢ ከፍሩ ተራእዩ።

በዚ ከታታትዚ፡ ኣብ መገን ሰጠታት ክልል ትግራይን ኢርትራውያን ነበርቲ ዓድታት ኮቢ ዶብ ካብ ዝኾነ እዋን ንሓላ ወዋሪ ዓረብ፡ ብዘሳተፍ ጉዳይ ንምርድዳእ ከኣ ምምሕዳር ዞን ፓሽ ባር፡ ብ23 ሐምሌ 1997 ብወጽኦ ወክልቲ ናብ ምምሕዳር ክልል ትግራይ ለኣኹ። ወክል ምምሕዳር ዞን ፓሽ ባር፡ መቐለ ኣትዩ ምስ ሓላውት ሓለፍቲ ናይቲ ክልል ኣኼባ ኣካይደ።

ኣብቲ ኣኼባ ወክልቲ ትግራይ ብዘይ ሕገሕገ፡ “ኢርትራውያን ኣብ መሬት ትግራይ ሰፊርም ከይኣኩሉ ኣብቲ ኮቢ ጸዋታ ከኸዘዩ ንዝመደቡ ፖሊስን ሰጠታትን ጥቅሪዎምን ጥቅሪዎምን” ከምዝለው ገለጹ። ወክልቲ ዞን ፓሽ ባርን ብወጽኦ፡ ህዝቢ ኣብ

ዛንታ ካልኣይ ገድሊ ንምክልኻል ሃገር

ልዕሊ ፖሊስ ነፃ ካልኣት ሰጠታት ትግራይ ዝፈጸሞ ዝኾነ መዋቃዕቲ ከምዘለ ብምግልጽ፡ ብኣንጻሩ ፖሊስን ሰጠታትን ክልል ትግራይ ኣብ ልዕሊ ኢርትራውያን ዝፈጸም ርእይ በይኡ ብኣሰማንን ሰጠታትን ኣሰጽም ጭብጥ ሓበሬታ ኣቐረበ። ኣብ መወጃታ ከኣ ኣብዚ ዝሰባ መደምደምታ ተበጽሖ።

1) ክከሰቲ ዶባት ብክልቲኡ መምህሮት ብዘር ዝኣንጻሩ ምምሕዳር ናይቲ ኮቢ ኮምቲ ብ1987 (እዋን ሓርታዊ ቃል) ዝበረ ክጸንዕ።

2) ብዛዕባ 8 ዝኣከታ ሓዳስ ኮምቲ ቀይሜ ቅልጠፍ ፍታሕ ንምጽሓ 230 ሓምሌ 1997 ኣብ ባድማ ክትራኸቡ።

እዚ ስምምዕዚ ተበጽሖ እንክሉ፡ ካብ 26-27 ሓምሌ 1997፡ ሰበሰባዊን ትግራይ ኣብ ሓዩሎ ወተሃደራዊ መካይን ዝተጸውተ ወሰኽቲ ሰጠታት ብምጽጳ፡ ኣብቲ ኮቢ ወተሃደራዊ መናውራታት ኣካይዱ። ነቶም ኢርትራውያን ክህድዱን ክርዕዱን ከኣ ኣብቲ ኮቢ ንዝቐመጡ ብዙሓት መምህሮት ተጋሩ ጠባኢ ዓይልታዊ። ዝዚ ድሕሪ ምዃር ካብ ዝሸረፍ 15 ሰድራቤታት ካብ ደምቢ ጭዓ ደማ 30 ሰድራቤታት ካብ ዝኣ ዓይም ብምሰጻ፡ ካብ ግራውቲ ዝበረ ዘራእቶም ጦቓቶም ኣብ ዝውተም ዝጸንሐ ንብረት ኣወገውዎን ዘረፉዎን። በዚ ድማ እቶም ሰድራቤታት፡ ጥሓት፡ ሓራሳትን ቀልፅን ሓገዎን ምስቲ ዝበረ ዝፍብን ዛኸልን ኣብ ቤርኻ ኣብ ትሕቲ ኣግራብ ክሰፍሩ ተገደዱ።

ኺኸዘ ግፍፍታትዚ፡ ሰበሰባዊን ትግራይ 14 ዝኣከታ ናይ ሕዝብ ኮሚቴ ብምቕም፡ ኣብቲ ኮቢ ኣኼባታት ናይ ተጋሩ እናወደበ፡ ኣንጻር ኢርትራን ኢርትራውያንን ዝቐንጸ ጸዑቕ ሕዝብ የሳይዱ ነበሩ። ኣኣት ናይዚ ኮሚቴ ንተጋሩ ካብ ምክንያት ሓላፊዎ ናብ ሽዳሕት ኣብቲ ኮቢ ዝርከብ ዓድታት ኢርትራ “እንታይዩ ምርጫኹም? ደም ዲኹም ትደልዩ ሰጻም? ካብ መሬትና ትወጹ” ዝበል ናይ ታህዳር መልእኽቲ ልኣኹ። ኣብ ልዕሊ ሓዩሎ ኢርትራውያን እንተኣይ ኣንክቲን ቀልፅን ደማ ማእረቲን ናይ ፕዘብ መቐጸብቲን እናጠየጉ ግፍፍታቶም ቀልጸዎ።

እዚ ከምዚ ኣሉ እንክሉ፡ ብመሰረት ኣቐዲሙ ዝተታሕዘ ቀጻሪ፡ ብ30-31 ሐምሌ 1997 ኣብ ባድማ ኣኼባ ናይታ ሓላውቲ ኮሚቴ ተኸደ። እቲ ኣኼባ ነቲ ብ23 ሐምሌ 1997 ዝተበጸሐ ስምምዕ ምርኮሰ ገይሩ ክካይድ እኳ እንተኣበረ፡ ወክልቲ ትግራይ “ኢርትራውያን ቀይሚ ዝኾነ ዶባት ከኣ ነቲ ብ1987 ብወገን ትግራይ ዝተጠረፈ ዶባት ክቐረቡ ኣለዎም” ዝበል ገታር ቀድመትነት ብምቕራብ እየም ነቲ ኣኼባ ብምተባባስ ከፈቶሞ።

ወክልቲ ትግራይ “ዝተጠረፈ ዶብ”

ዝበሉዎ ነቲ ኣብ እዋን ሓርታዊ ቃልሲ ማለት ብ1987 ወያኔ በይኑ ዝሰኣሎ ዶብ ኮይኑ እቲ ሰኣሊ ነቲ ፍሉጥ ኣህጉራዊ ዶብ ብምተሓሰ ንብዙሕ ክበታት ኢርትራ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ትግራይ ዘኣቲ ነበረ። ወክልቲ ኢርትራ እቲ ዝቐረበ ቅድመትነት ነቲ ቅድመኡ ኣብ ኣኼባ መቐለ ዝተበጸሐ ስምምዕ ዝቐረፈ ብምዃን ቅብል ከምዘይነፃ ብምግልጽ፡ ኣቀራርባ ወክልቲ ትግራይ ፍጹም ዘራዳድእ ከምዘይነፃ ዶባት ናይ ምውሳኔ ሓለፍት ዓቢ ጉዳይ ሰለዘኾኑ ናይ መምህሮት እምበር ናይታ ኮሚቴ ሓለፍት ከምዘይነፃ ኣትረርም ገለጹ። በዚ ድማ ኣብቲ ኣኼባ ዝኾነ ምርድዳእ ከይተከበረ ብዘይ ፍራ ተፈላለዩ።

ደድሕሪዚ ኣኼባዚ፡ ሓለፍቲ ምምሕዳር ክልል ትግራይ ተወሰኽ መሬት ናይ ምዃራርን ኢርትራውያን ናይ ምዃብን ተጸቢኦ ተግባራዊ ብሰፍሖት ቀልጸዎ። ኣብ ዝሸረፍን ሓድሽ ዓዲን ዝበረ ኣባይቲ ኢርትራውያን ብምፍራሕ ኣብ ሰቢዎን ዓዲተኽለዩን ዝበረ ናይ ኢርትራውያን ሕርሻዊ ተራድኦ ኣወገውዎ።

ክኸበ መፋርቅ 1997 ኣብ ዝበረ እዋን ኣብ ምዕራብ ኢርትራ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ከምዚ ዝኣመሰሉ ናይ ዓመጽ ተግባራትን ግፍፍታትን እናተፈጸመ እንክሉ፡ ብኸልኦ ሽንኽ ካልኣ ሓደጽ ተርጓሚ እውን ተኸሰቲ። ኣብ ደቡባዊ ምብራቕ ኢርትራ ኮቢ ባዩ ብወተሃደራዊ ሓይሊ ዝተሰጸ ፍልይ ዝበል ግህት ልኡላውነት ተፈጸመ።

ብ18 ሐምሌ 1997፡ ክልተ ሰማኢዚ ዝገመት ሰራዊት ወያኔ ምስ መካይን ከበድቲ ኣጽዋሩ ናብ ናብ ራጋሊ ኮቢ ባዩ ተንቀሳቐሰ። ኣብቲ ኮቢ ዝበረ ኣዚ ብርጌድ ሓይልታት ምክልኻል ኢርትራ ንኣላፍቲ ናይቶም ሰራዊት ንምክታይ ሰላማ ናብቲ ቦታ ከምዝመጹ ምስኣተቶም ብዘሰበ “እገሎ” (ናይ ዓፈር ተቃውሞቲ) ሓበሬታ ከምዝረኽቡን ንሕጽም ንምህዳን ከምዝመጹን ገለጸለ። ኣኣት ሓይልታት ምክልኻል ኢርትራ ድማ ነቲ ምክንያት ሰለዝኣመኑዎ ክተሓብርዎም ብምሕላብ ናብቲ ቦታ ክኣትዉ ፈቐዱሎዎ።

እንተኾነ ወተሃደራት ወያኔ ናብ ራጋሊ ምስ ሰገሩ ኣብ ክንዲ “መምሕራና” ዝበልዎ ሰራሕ (ሃድን ተቃውሞቲ) ዝፍጽሙ ብቐጥታ ናብ ዓዲ ምሩግ ብምእታው ኣብቲ ቦታ ዓሸኩ። ኣብኡ ከይተሓጽሩ እውን ጸሓፊ ባዩን ባሉሳን ንምቁጽጽር ተንቀሳቐሰ። ኣዘዘቲ ሓይልታት ምክልኻል ኢርትራ ኣቐዲሙ ዝመጸም ሓበሬታ ሰለዘይነበረ፡ ምክሰቓሽ ሰራዊት ወያኔ ሰላማኡ ክርድኦም ኣይከኣልን። ምስቲ ዝበረ ናይ ሰጻም ሃዋው ኣብ ግድታት ክኣትዉ ሰለዘመረጹ ድማ ብዘሰተ ከታታት ንሓላዊ

ኣኣል ክወተሰጡ ግድሕ ኮኖም። ካብ መምህሮ ዝተዋህሞ መልሲ እውን ብዘተኽኣል መጠን ኣብ ግድታት ከይተኣትዉ ጥንቃቄ ክከበሩ እቲ ጉዳይ ብደረጃ ሓላውት ሓለፍቲ ክዘረገሉ ምዃን ዘመልከት ነበረ።

ኣኣት ሓይልታት ምክልኻል ቦቲ ዝተዋህሞ ትእዘዝ መሰረት ሰገምቲ ካብ ምውሳኔ ተቐጠበ። ነዊሕ ከይጸንሐ፡ ኣዘዘቲ ሰራዊት ወያኔ ንኣመሓዳሪ ዓዲ ምሩግን መሰረትቲን ከምኡ ወን ኣብታ ዓዲ ዝበሩ መምህራን ሰገምቲ ነቲ ቤት ትምህርቲ ናብ መግቢም ቀየርዎ። ግህት ጸሕፊት ምምሕዳር ዓዲ ምሩግ ከኣ ናይ ባላው ሰባት ኣምጺኦም ብምምሕዳርም ተኣኢዎ። ድሕሪዚ ነቶም ደቂ ዓዲ እቲ ቦታ መሬት ኢትዮጵያ ምዃን ሓበርም ቀልጠፊም ለቕቓም ክኸዱ ኣፍላጥዎም። ምውጻእ ንዝኣበሩ ከኣ ከጋፍዖም ጀመሩ። በዚ ዘይተሓሰበ ደባኡ ሓዩሎ ደቂቲ ዓዲ ኣባይቶም ገደፊም ብምውጻእ ኣብቲ ኣኣት ሓይልታት ምክልኻል ዝበርዎ ኮቢ ክሰብ ተገደዱ።

ሰራዊት ኢርትራ ሰገምቲ ከይወሰድ ሰለዘተሓሰበ እንታይ ከምዝከበር ሓርባቱ፡ ቦቲ ከታታት ዝተገረሙ ኣመሓዳሪ ናይቲ ንኣሰ ዞን ኣዚ ብርጌድ ሓይልታት ምክልኻልን “እንታይዩ ዝገበር ዘሎ?” ክብሉ ንኣላፍቲ ሰራዊት ወያኔ ከዘራርቡዎም ናብቲ ዝጸከርሉ ቦታ ከዳ። እንተኾነ ምስቶም ሓለፍቲ ከይራኸቡ ብዋርድታት ተግዝቲ። እኳ ድኣ ቦቶም ዋርድታት፡ ምስ

ሓለፍቲ ክዘራርቡ ከምዘይከኣሉ እቲ ቦታ ናይ ኢትዮጵያ መሬት ሰለዘኾኑ ጸዋታ ከይፍጠር ካብቲ ቦታ ክርሕቁ ተግባርዎ።

ኣብ ኮቢ ዓዲ ምሩግ ኣብ ልኡላዊ መሬት ኢርትራ “ኣፍራከር” ብዘተሓሰበ ኣመራዊ ትኣል ዝቐድ ፕሮጀክት ህጸት መጽላይ ውሕጅ ነበረ። ቦቲ ዝተፈጥረ ጸዋታዊ ከታታት ከኣ እቲ ሰራሕ ተሰፍኖሎ። ሰራሕተኛታት ትኣል ኣፍራከር ኣብ ኮቢ ዓዲ ምሩግ ካብ ዝርከብ ዋራ ነበረት ከይጥቀሙ ብሰራዊት ወያኔ ተኸላከሉ።

ሰርዓት ወያኔ ናብ ዓዲ ምሩግ ሰራዊት ብምልኣኽ ዝፈጸሞ ተግባር ቅለዕ ግህት ልኡላውነትን ናይ ወራር መልክዕን ዝበረ ክጸወር ዝኸኣል ኣይነበረን። ክንዲ ዝኾኑ መምህሮ ኢርትራ ብ8 ነሐሴ 1997 ናብ ኣዲስኣበባ ልኡኽ ክሰድድ ተገደደ። ልኡኽ መምህሮ ኢርትራ ኣብ ኣዲስኣበባ ምስ መዞኦም ሓለፍቲ ተራኸቡ። ነቲ ብሰራዊት ኢትዮጵያ ዝተፈጸመ ተግባር ብኮራ ብምቕም ከኣ ሓይሊ ተጠቐምን ኣብ ባይታ ዘይነበረ ከታት ክትፈጥር ምፍታን ፈጸምን ዘይቐበሉ፡ ልዕሊ ከሓ ደማ ምስ ሕውካታዊ ዝምድና ክልቲኣን ሃገራት ዘይካይድ ተግባር ብምዃን መምህሮ ኢትዮጵያ ዝወሰዱ ሰገምቲ ብቐልጠፍ ጥግሙ ግምት ክከበራሉ ሓተቲ። እንተኾነ ብወገን ሰበሰባዊ ወያኔ ንምርድዳእ ዝህድም ኣቀራርባ ኣይነበረን። ልኡኽ ኢርትራ ከኣ መልእኽቲ ኣብዘኣከሩ ንሓኡ ካብ ምምህሮ ሓላፊ ካልኣ ዘፍራዩ ኣይነበረን።

ይጽገል



ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረአምላክ

ገዢዎች ለጥያቄዎቻችን ምስጋና ያሳውቃለን፡፡ 07 16 27 82

ጥቅም

ሱሌማን አሕመድ

ነድሪ ጸላም ከብዲ (ወይቦ)

ወይቦ ብሙባራው ቆርቡት ሰባትና፡ ጸዕዳ ዓይንና ግንባ አድናን ዝፍለጥ ዓይነት ሕማም እዩ። ብሕማም ወይቦ ምስ እንልክፍ ፈሰሰቲ ናይ ኣኩላትና ዋላ ኣብ ሕጻናት ዘይገርእዮም ናብ ብሙባራው ሕብሪ እዩም ዝሕዝ።

ሕብሪ ቆርቡትና ጸዕዳ ዓይንና ኣብ ኣኩላትና ብዝህሉ መጠን 'ቢሊሩቢን' (bilirubin) ብዝተባህለ ንጥራሃር እዩ ዝፈላላ። 'ቢሊሩቢን' ኣብ ደምና ዝህሉ ጎሳና ንጥራሃር እዩ። ማእከላይ መጠን ናይ 'ቢሊሩቢን' ብሙባራው ይህልዎ። እቲ መጠን ላዕሊ ምስ ዝኸውን ድማ ናብ ብፍዊ ሕሪ ይኸይድ።

ኣስታት 60 ሚሊዮን ኣብ ኣመሪካ ዝውሉዱ ዕሸላት ምስ ወይቦ ይውሉዱ። ወይቦ ግና ንኸሉ ዕድሙ ክልክፍ ዝክእል ሕማም እዩ። ውጽኢት ናይ ኣብ ኣኩላትና ዝፍጠር ዘይንቡር ነገር ድማ እዩ።

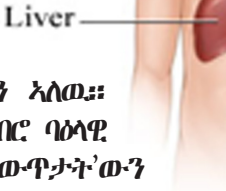
ወይቦ ብክድሪ ጸላም ከብዲ ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ነድሪ ጸላም ከብዲ ነታ ከረጸት ሓሚት ይትንክፋ፣ ገላ ካብ ፈላሲ ናይቲ ሓሞት ናብ ሰራውር ደም ይሕወሉ። ከምዚ ሳብኡ ኣኩላትና ብሙባራው ይሕዝ ማለት እዩ።

ወይቦ ኣብ ጸዕዳ ክፋል ዓይንና፡ ጎንብ አድናን ኣጽፋርኩ ከምዚ ወን ዑደት ደም ኣብ ዝልለዩሉ ዝተፈላለዩ ክፍሊ ሰባትና ብዝህሉ ሕብሪ ክኸር ይከኣል።

ወይቦ ብዝተፈላለዩ ጠንቅታት እዩ ዝኸኸለ። ብዓይንና ብዘይረኣዩ ብደቀቅቲ ህይወታውያን (ቫይረስን ባክተርያን)፡ ብሰንኪ ዝተፈላለዩ መድሃኒታት፡ ኣኩላትና ብዝተባህሉ ዘይንቡር ለውጥታት ወዘተ ክሰብ ይክእል። ኣብዚ ጽሑፍ'ዚ ብሰንኪ ቫይረስ ዝሰብ ሕማም ወይቦ ክነጠቅስ ኢና - 'ሄፓቲቲስ' (hepatitis)።

ወይቦ (ሄፓቲቲስ) እንታይ እዩ?

'ሄፓቲቲስ' ንምቅጻልን ነድሪን ጸላም ከብዲ ዝገልጽ ጥዕናዊ ጸገም እዩ። እቲ ልሙድ ብረኽሲ ቫይረስ እዩ ዝሰብ። 'ሄፓቲቲስ' ከሰብ ዝኸኸለ ካልኣት



ጠንቅታት'ውን ኣለው። ኣኩላት ብዝተባህሉ ባዕላዊ ዘይንቡር ለውጥታት'ውን 'ሄፓቲቲስ' ክሰብ ይክእል እዩ። ናይ መስተ ግዙእ ብምዃን ወይቦ ክንኣምም ንክእል ኢና።

ጸላም ከብዲ ልዕሊ ከሰዐ ኣብ የማናይ ሸንክ ክፍሊ ሰባትና ትርኪቡ፡ መግቢ ሚታላይዝ ኮይኑ ናብ ሰራውር ደምና ንክሕወሰ ድማ ልዑል ኣስተዋጽኦ ይህልዎ። ገላ ካብቲ ጸላም ከብዲ እትግዞ ስርሓት፡

=> ንምሕቃቅ መግቢ ኣገዳሲ ዝኸኸለ ፈላሲ ናይ ሓሞት ተፍራ።

=> ኣብ ኣኩላትና ንዝህሉ

መርዝታት (toxins) ተፍራ።

=> ኣብ ሰራውር ደምና ዝህሉ 'ቢሊሩቢን' (bilirubin) ትጎሕፍ።

=> ኣብ ደምና ዝህሉ ኮሌስትሮል፡ ኣልኮልን ካልእ ዘድሊ ቀመማትን ትኣሊ።

=> ብዝተፈላለዩ መልክዕ ኣብ

ኣኩላትና ዝህሉ ካርቦሃይድሬትስ ስብሕን ፕሮቲንን ተጽዕኖ/ትጥሕን።

=> ንኣኩላትና ኣገዳሲ ዝኸኸለ ፕሮቲን ተፍራ።

=> ተፈጥሮኣዊ ሽቡር ማለት ግለተዝ ትክብዩ። ከምዚ ወን ንኣኩላትና ኣገድሱ። ዝኸኸለ ማዕድናትን ቫይረሳትን ትዕቅቡ። ኣኩላትና ኣብ ዘድልዩሉ እዋን ድማ ናብ ጸዕት ቀይራ ሓይሊ ትፈጥር ወዘተ።

ብዙሓት ዓይነት ሕማም ወይቦ (ሄፓቲቲስ) እኳ እንተለዉ፡ ሄፓቲቲስ 'ኤ'፡ 'ቢ'ን 'ሲ'ን ኣብ ልሙዳት እዮም። እነዚ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሕማም ወይቦ ዝተፈላለዩ ጥዕናዊ ጸገማት የሰቡ። ኣፈዋውሲኦም'ውን ብኡ መጠን ዝተፈላለዩ እዩ።

ብመሰረት ጸብጽብ ማእከል ምክልኻልን ምቁጽጻርን ሕማም ኣመራ፡ ኣብዚ ግዜ'ዚ ኣስታት 4.4 ሚሊዮን ኣመራውያን ብሕዳር ሕማም ሄፓቲቲስ 'ቢ'ን 'ሲ'ን ዝተለኸፉ እዮም። ሓይሎ ካልኣት ድማ እቲ ሕማም ከምዘለዎም ዘይፈልጡ ከም ዘለዉ እቲ ጸብጽብ የጽር።

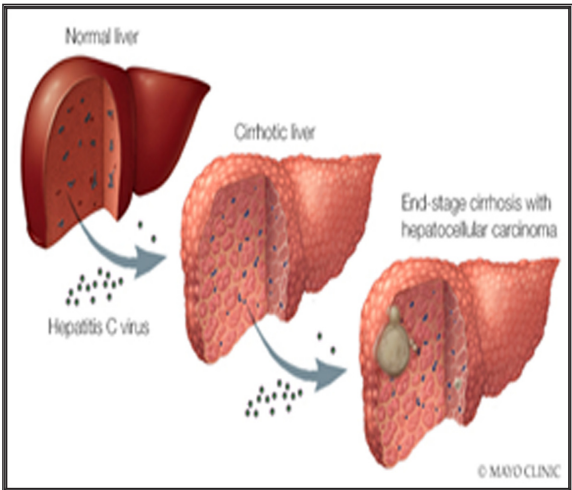
እቶም 5 ዓይነት ብቫይረስ ዝህሉ ሕማም ወይቦ

ብረኽሲ ቫይረስ ዝሰብ ሕማም ወይቦ ብሄፓቲቲስ 'ኤ'፡ 'ቢ'፡ 'ሲ'፡ 'ዲ'ን 'ኢ'ን ተባሂሉም ኣብ ሓሙሽት ዓይነት ይድልደሉ። ሄፓቲቲስ 'ኤ'

ንሓጺር እዋን

ዝጸንሕ ኮይኑ ግን ኣገደ ከቢድ እዩ። ሄፓቲቲስ 'ቢ'፡ 'ሲ'ን 'ዲ'ን ድማ ብተደጋጋሚ ዝመጹ ሕዳራት ሕማምን ተባሂሉም እዮም ዝገለጹ። ሄፓቲቲስ 'ኢ' ንሓጺር እዋን ዝጸንሕ እዩ። ኣብ ክፍሉጸራት ደቀንስቶ ግና ኣገደ ከቢድ ሳብኡ ከኸትል ይክእል እዩ።

ኣብ ሄፓቲቲስ 'ኤ' ምትዕንቓፍ ሰራሕ ጸላም ከብዲ ንሓጺር ግዜ ጥራይ'ኳ እንተተኸኸሉ ኣብቶም ካልኣት



ዓይነት ወይቦ ግና እቲ ቫይረስ ተሓቢኡ ይጸንሕ'ሞ እቲ ሕማም እናግዕዘለ ኣብ ዝኸኸለ ህግን ምልክታት ናይቲ ሕማም እናገጸረ ይመጽእ።

ሄፓቲቲስ 'ኤ'

እዚ ዓይነት ሕማም ወይቦ'ዚ ብረኽሲ ቫይረስ ሄፓቲቲስ 'ኤ' (HAV) ይኸኸሉ። እዚ ሕማም'ዚ ብመግቢ ወይ ብዝተባህለ መሳርሒታት ካብ ኢድ ናብ ኣፍ ይመሓለፍ።

ሄፓቲቲስ 'ቢ'

እዚ ዓይነት ሕማም ወይቦ ብኸሉም ፈሰቲ ናይ ኣኩላትና ብደምን ፈላሲ ናይ ስጋዊ ርኽቦን ይመሓለፍ። ብመርፍኣን ቦሕሮ መሳርሒታት ብኣባር ብምጥቃም'ውን ይመሓለፍ እዩ።

ሄፓቲቲስ 'ሲ'

ብፈሰሰቲ ናይ ኣኩላትና ማለት ብደምን ብስጋዊ ርኽቦን ይመሓለፍ። ቀንዲ መተሓለፊኡ ግና ደም እዩ።

ሄፓቲቲስ 'ዲ'

እዚ ዓይነት ሕማም ወይቦ'ውን ብደም ዝመሓለፍ ኮይኑ ምስ ሄፓቲቲስ 'ቢ' ብምልፋን እዩ ዝዩ። ዝምዕብል። ሄፓቲቲስ 'ቢ' ምስ ዘይህሉ ቫይረስ ሄፓቲቲስ 'ዲ' ብግቡእ ኣይራሳሕን እዩ።

ሄፓቲቲስ 'ኢ'

ሄፓቲቲስ 'ኢ' ብማይ ወለድ ሕማም ዝፍለጥ ዓይነት ወይቦ እዩ። እዚ ዓይነት ወይቦ'ዚ ግዙእ ናይ ረሳክ ማይን ዓይኒ ምድርን ካልእ ክብሊዮም ጽሬትን ኣብ ዘይብሉ ቦታ ዝዩ። ገዚ ይርከብ።

ሕማም ወይቦ ምስቲ ግዳይ ትሕቲ ሽዱሽት ኣዋርሕ እንተገብሩ ንጠፍ (ዘይሕዳር) ንብሉ። እቲ ኑቲ ሕማም ኣኸቲሉ ዘሎ ቫይረስ ካብ



ሰዓቲት ወርሒ ንላዕሊ ምስቲ ግዳይ እንተገብሩ ግና ሕዳር ሕማም ተባሂሉ ይግለጽ።

ጠንቅታት ሕማም ወይቦ

+ ትሕት ኣኣዊን ክብሊዮውን ጽሬት።

+ ምጥቃም ዘይቅነዕ መድሃኒት።

+ ዝተባህለ መግቢን ማይን።

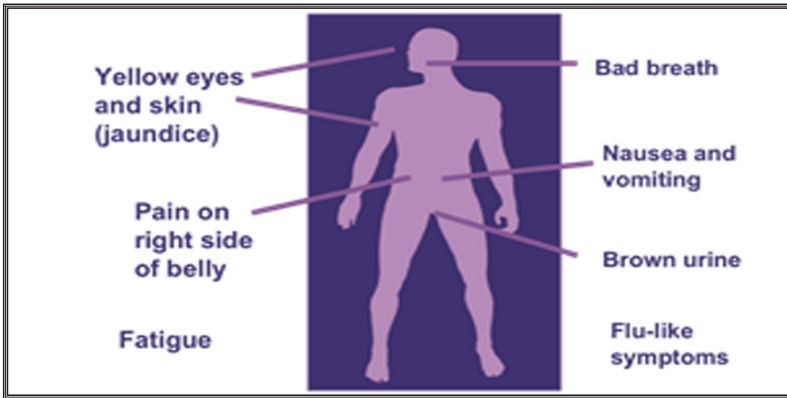
+ ምጥቃም ዘይመኸነ ቦሕሮ። መሳርሒታት።

+ ምስ ግዳይ ናይቲ ሕማም ብኣባር ከም መብልፅን ሸንግናን ዝኣመሰሉ ኣቕሑ ብኣባር ምጥቃም ወዘተ።

ጠንቁ ናይ ዘይተላባዕቲ ሕማማት ወይቦ እንታይ እዮም?

ጠንቁ ናይ ዘይተላባዕቲ ሕማማት ወይቦ ብዙሓት እዮም። ኣልኮላዊ መስተን ኣወለፍቲ ቀመማትን ሓደ ካብኦም እዩ።

ልዑል ዓቕን ኣልኮላዊ መስተ ብተደጋጋሚ ምውሳድ ኣብ ልዕሊ ጸላም ከብዲ ዕንወትን ምቅጻልን ክሰብ ይክእል እዩ። ልዕሊ ዓቕን ኣልኮላዊ መስተ ምውሳድ ኣብ



ልዕሊ ሞሆታትን መሸፈኒ ቀጽላን ጸላም ከብዲ ከቢድ ዕንወት እዩ ዘኸኸል።

ምልክታት ሕማም ወይቦ

+ ቆርቡት ሰባት፡ ጸዕዳ ዓይንን ጎምብ አድናን ብሙባራው ምሓዝ።

+ ምጥቃም ሸውሃት።

+ ውጽኢት (ሳሕቲ)።

+ ዕውልውል ምባልን ተምላሽን (ሳሕቲ)።

+ ምፍሃዝን ድኻም ሰባትን።

+ ዘይንቡር ትሕት ዓቕን ረሳኢ።

+ ምቕናሽ ክብሊት ሰባት።

+ ቃዝ ኣብ የማናይ ሸንክ ላዕሊዮ ክፋል ከብዲ።

+ ምብሙዕ ሸንክ ወዘተ።

ፍዕላ ሕማም ወይቦ

ሕማም ወይቦ ከም ዓይነቲ ዝተፈላለዩ ሕክምናዊ ፍዕላ እዩ ዝገበረለ።

ሄፓቲቲስ 'ኤ'

እዚ ዓይነት ሕማም ወይቦ ንሓጺር እዋን ዝጸንሕ ብምዃን ከቢድ ሕክምናዊ ፍዕላ ዘድልዮ ኣይነትን። ግዙእ ዕረፍትን ድቃሽን ክትርከብ ከም ዘለካ እዩ ብኣካይም ዝምከር። ተምላሽን ውጽኢትን ምስ ዝህልወካ ድማ ሓካይም ዝህቡኹ "ተመጣጠነ መግቢ ምብልፅን

ድርቀት ንምክልኻል ብጠብሒ ፈላሲ ምውሳድን" ዝብሉ ኣገባብ ፍዕላ ብምስጋን ምክትታል የድሊ።

ሄፓቲቲስ 'ኤ' ንምፍጥረት ዝተዳለወ ክታብት ኣሎ። ከሉም ትሕቲ ዕድመ ህጻናት ኣብ መንጎ 12 ክሶብ 18 ዓመት ዘሎ ዕድመ ከም ዝወሰድዎ ይግበር እዩ። ንኣባጽሕ ዝወሃብ ክታብት'ውን ኣሎ። ምስ ክታብት ሄፓቲቲስ 'ቢ' ተሓዊሱ ድማ ይወሃብ።

ሄፓቲቲስ 'ቢ'ን 'ሲ'ን

እነዚ ከሉም ዓይነት ሕማም ወይቦ ብጸራቫይረስ መድሃኒት እዮም ዝፍወሱ። ንዋይሕ ግዜ ምስ ዝወሃብ መድሃኒታት ግዙእ ምክትታል ብምግባር ድማ ይፍወሱ።

ሄፓቲቲስ 'ዲ'

ዋጊት ዝኸኸለ ጸራቫይረስ መድሃኒት ኣይተረኽቡን ዘሎ። ዝዚ ሕማም'ዚ ንምፍጥረት 'ኣልፋ ኢንተርፊሮን' (alpha interferon) ዝተባህለ መድሃኒት እዩ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕል ዘሎ። ብገምጋም ጸብቕ ውጽኢት ከም ዝርከቦ ድማ ሕክምናዊ ጸብጽባት የጽር።

ሄፓቲቲስ 'ኢ'

ሄፓቲቲስ 'ኢ'፡ ዋጊት ንጽር መድሃኒታዊ ፍዕላ የብሉን። ንሓጺር

እዋን ዝጸንሕ ብምዃን ግዳይት ናይዚ ሕማም ግዙእ ዕረፍቲ ክረኽቡ ይምከሩ። ብዙሕ ፈላሲ ክወስዱ ዝተመጣጠነ መግቢ ክምገቡ ካብ ኣልኮላዊ መስተ ክሕረሙ ይግባእ። ሓንቲ ክፍሉጸር በዚ ሕማም ምስ እትልክፍ ግዙእ ሕክምናዊ ምክትታት ክትገብር ሓካይም የዘኸኸል።

ዘቢታዊ ፍዕላ ሕማም ወይቦ

= ንጥፈታትን ምጥቃም። እቲ ሕማም ምስ ዝረኣዩካ ናብ ሰራሕ ወይ ናብ ትምህርቲ ምኻድ ግዙእ ኣይነትን። ንዝተወሰነ ግዜ ክሶብ እቲ ሕማም ዝልለን ዝፍወሰን ኣብ ዝ ምጽናሕ፡ ልዑል ጸዕት ዝሓቲ ኣህለኽቲ ነገራት ካብ ምህራሕ ምቕጣብ።

= ኣመጋገባ ምሕላው።

ዋላ'ኳ ሸውሃትን ብምዕጻወ ምብላፅ ትሸገር እንተለካ ተጽሚምካ መግቢ ክትወስድ ከም ዘለካ ግና ኣይትዘገብዮ።

= ጸምዲት ሰባት ምውጋድ።

ብፍላይ ተምላሽን ውጽኢትን ምስ ዝህልወካ ብጠብሒ ፈላሲ ክትወስድ ይግባእ።

= ኣብ እትወስድም መግቢታት ልዑል ቅብኣትን ፕሮቲንን ከይህሉ ምክትታል።

ዜና ወዳጅ

ብርሃነ ምሕረት አብ

ወደብ ሕብረት ሃይት አብ 6 ሃይት ናይቲ ዞን ሓክል ተግባራዊ ገደብ ካብ ሃይት ንደቡብ ዘሎ ክፍል ኣፍሪቃ ገደብ 29 ሚያዝያ ሰባት ተግባራዊ ህጹፍ ረድኤት ኮይኖም ከምዝኸዉ ሓበሩ።

“29 ሚያዝያ ህዝቢ ተጸባዩ ረድኤት ኮይኑ” ው.ሕ.ሃ



እቲ ወደብ ምስ ዘይመገብዎውያን ወደባት ብተባህር ኣብ ዘወጹኦ መገደብ፡ ኣብ ቡርኪና ፋሶ ኮሚቴ ጫድ፡ ማሊ፡ ኒጄርን ናይጄርን ኣብ ትሕት መካቡር ገርቡ ብሚያዝያት ዝቐዱ ሰባት ኣብ ሓጋ ጥምየት ወጃቶም ከምዝርቡ ኣጸጸ።

በኩይ ናይዚ ኣገጽጸልዩ ዘሎ ሓጋ ኣብዞን ሓክል ካብ ዝተሓረ. ዓመት ጀሚሩ ዝቐዘጸ ዘሎ ዝተረፈሎ ህጹፍ ጥምየት ከምዝኸነ ኣደም ዲፕሎማሲያት ገደብ።

ኣምሃዶ ሃሳዎይ ኮሚሽን ሰደተኛታት ሕብረት ሃይት ኣብ ምዕራብ ማሊያን ኣፍሪቃ ሃሽጽ ክራት ኣብ ዝሞ መገደብ፡

ዝተሓረ. ዓመት ኣብ ዞን ሓክል ዝተረፈሎ ጥምየት እናሰፍሐን እናተቐለን ምዃንኡ ኣረጸኦ። “ናይዚ ከሉ ዋጋ ሰሎሞን ሰባት ክገድቡም ይግደዱ ኣለዉ” ዝሉ እቲ ዲፕሎማሲያት ከም መርኣዮ ናይዚ ብኣማኡት ኣሸካላት ዝቐዱ ሰባት ንሰደትን መሓረን ከምኣተቓሰዉ ኣረጸኦ።

ብመሓረት፡ ጸብጽቤ ኣብቲ ናይ ጥምየት ዞን ካብ ዝርቡ ሰባት ኣሰታት 53 ሚያዝያ ሰባት ክመዝኡ እንኣለዉ፡ 1.6 ሚያዝያ ቁልዑ ብኣላይ ብሕጽን ዝተመገቡ

መገቢ ይሰቑ።

ኣብ ውሽጢ 10 ዓመታት ኣብዚ ሓገዮን ዘለና ኣዋርኡ ብከሕ ጥምየትን ኣብ ዋጋታት መገቢ ቅልጠፍ ናቢን ከምኣተረፈሎ ሰባት ደማ ለሰቲ ሃይት ሓገዝን ከርቡ ቤት ጽሕፈት ሕብረት ሃይት ኣብ ሰባዊ ጉዳያት ተግባራዊ።

ይኹን እምበር ብዘተረፈሎ ኣህጉራውያን ትሕት ዝተጸነሰ ሰባዊ ሓገዮን ግዳያት ብወገኡ ኣብ ምዃን ሓላዊ ጸገማት ከምዝረገዩ ዝጸሐፍ።

ናይጄር ብሰግኣት ኮሮና ዝተሓሰለ በጻሕቲ ክልኪላ

ናይጄር ብሰግኣት ሰግኣት ለቡዳ ኮቪድ 19 ካብተን ልዑል መልክፍቲ ዝተመዝገበለን ሃይት ዝተገለጹ ገደብ ከይኣትዉዎ ክልኪላ።

ብመሰረት መምርሒ ሚኒስትሪ ጥዕና ናይጄር፡ ኣብ መዝገብ ክልኪላት በጻሕቲ ኣትዮን ዘለዎ ህንዲ፡ ብራዚልን ቱርኪን ኮይነን ካብዞን ሃይት እዚኣትን ዝተገለጹ ዝኹን በጻሕቲ ናብ ናይጄር ክኣቱ ኣይፍቀደሉን እዩ። እንተኾነ እቲ ሓድሻ መምርሒ፡ ብመልክዕ ትራንዚት በዞን ዝተጠቐሳ ሃይት ንዝሓልፍ ገደብ ዝምልከቶ ኣይኮነን።

ህንዲ መዓልታዊ ብኣተመዝገቦ ዘላ ልዑል መልክፍቲ ኮቪድ 19፡ ካብታ ሃይት ዝተገለጹ በጻሕቲ ብኣደሎ ሃይት ተኸልኪሎም ምህላዎም ይፍለጥ። ኣብታ ሃይት ልዑል ናህሪ መልክፍቲ ኮሮና ኣብ ዝረኣዩሉ ዘሎ እዋን፡ ኣብ



ሆሰርታላት ዋሕዲ ዓራትን ናይ ኣክሲጂን ኣጋንኦን ተኸሲቱ ከምዘሎን ብዘተሓት ብቫይረስ ኮሮና ዝተለኸፉ ሕመማት ህይወቶም ይሰኡ ምህላዎምን ምንጭታት ሓቢርም።

ብራዚልን ቱርኪን ብተመሳሳሊ ልዑል መልክፍቲ ቫይረስ ኮሮና ዝረኣዩለን ሃይት ምዃንን

ጸብጻባት የመልከቱ።

ኣብ ኣፍሪቃ ዝበዝሐ ህዝቢ ኣብ ዘለዎ ናይጄር፡ ቀጽሪ መልክፍቲ ኮቪድ ልዑሊ 165 ሺሕ ብሰግኡ'ቲ ሕማም ናይ ዝሞቱ ሰባት ብዝሓ ደማ ልዑሊ 2 ሺሕ በጻሕቲ ምህላዉ ጸብጻባት'ታ ሃይት ኣመልኪቶም።

መሸጣ ኣጽዋር ሩሲያ እናዓቡይ ይመጽእ

መሸጣ ኣጽዋር ሩሲያ ኣብ ሃይት ዓራብ እናወሸኸ ምዃንኡ ምንጭታት ዘና ሓቢርም።

ብኣላይ ጠብብ ነፍሲቲ ከፍት ሩሲያ ሰትይ SU-35 እናወሸኸ ምዃንኡ ዘጸሩ ጸብጽቤ፡ ነቲን ዘመናውያን ነፍሲቲ ከፍት ሩሲያ ንምወጥን ምህራ ኣልጀርያን ቱርኪን ደሮ ምስታ ሃይት ወዕል ዕድገ ሪጺመን ምህላዉን ኣረጸኦም።

ምህራ ካብቲ ደሮ ዝኸተመካሉ 24 ነፍሲቲ ከፍት SU-35 ናይ ምዕዳግ ወዕል ደሮ ነቲን ኣርህቡ ክኸርብን እንኣለ እቲን ዝተረፈ ደማ በብመድረኹ ኣብ ዝቐዘጸ ዓመታት ኣብ ኣዳ ከምዝጸኣ እዩ ዝገለጸ።

ኣልጀርያ ብወጽኡ ኣብ ውሽጢ ናይዚ ሓገዮን ዘለና ዓመት 14 ዝተመለሰ ሰትይ-34 ነፍሲቲ ካብ ሩሲያ ክትቀበል ትጸበት ኣላ። ኣብ ዕድገ ናይተን SU-57 ዝዓይነት ነፍሲቲ እውን ድሕት ኣርኢ ከምዝላ እቲ ጸብጽብ የመልከት።

ምስ ኣመሪካ ኣብ ዘይምቅዓው ትርክብ ቱርኪ ብወጽኡ ኣብ ዕድገ ኣጽዋር ዘተኮረ ወፅኡ ምስ ሩሲያ ከምዝኸተመት ተሓቢሩ። ቱርኪ ነፍሲቲ ከፍት ሓምባይ ወላዶ ኣፍ 35 ናይ ኣመሪካ ንምዃን ወዕል ከምዝሰራን እንተኾነ ብሰግኡ ድሕሩ ዝተኸተ ዘይምቅዓው ክልተኣን ሃይት እቲ መደብ ከምኣተረፈን ይሕበር። ቱርኪ

ኣንጌታ ናብ ሩሲያ ብምቕዳር SU-35 ንምዃን ወጠና ምህላዎ ኣጸጸ።

ሩሲያ ብዝገለጸ ሰደድ ኣጽዋር ኣብ ዓላም ድሕሪ ኣመሪካ ኣብ ክልኪይ ደረጃ ትሕሪ ከይፍ፡ ኣብ 2015 ክሰብ 2019 ኣብ ዝሰራ ዓመታት ካብ ጠቐላ ሰደድ ናይታ ሃይት 321 ሚሊዮን ዝኸፈነ ከምዝሰራ ጸብጽቤ ኣመልኪቶም።



ቱኒዝያ 4 ቢልዮን ዶላር ልቓሕ ተናዳ

ቀዳማይ ሚኒስትር ቱኒዝያ ሂደም መድኒኒ ሃዱ 4 ቢልዮን ዶላር ልቓሕ ንምርካብ ምስ ኣህጉራዊ ሚዛን ገዝብ ኣብ ምዝርራብ ከምኣተርከበ ገለጸ።

ሚዛን ክበብ ቱኒዝያ ባይኮምዲኒ ዝገለጸ ቀዳማይ ሚኒስትር መድኒኒ መዝኒ።



ኣብ ቅልውላው ዝርከበ ቁጠታ ሃይት ካብ ወደባት ንምድሓን ኣብ ዝመጽእ ኣዋርኡ ናይ መወጃታ ዝሎ ፊትዮ ጮድ ምህላዉ ገለጸ። ቱኒዝያ ልቓሕ ንምርካብ ተኣይዶ ዘላ ዝርከብ ኣሰታት ክልተ ወርሕ ክወሰድ ከምዝገደል ደማ ኣተገበሠ።

መዝኒኒ ቱኒዝያ ብፖለቲካ ቅልውላውን ለባዳ ካብቲ 19ን ዝተደቐሰ ቁጠባ ሃዱ ንምርካብ ካብ ኣህጉራውያን ፋይናንሳውያን ትሕት ልቓሕ ንምውሓስ ይጽዕር ምህላዉ እቲ ቀዳማይ ሚኒስትር የረድኦ።

ቱኒዝያ ሓገቲ ካብተን ኣብ ኣፍሪቃ ዝሓሸ ቁጠባ ዝውጽ ሃይት እኳ እንተካሪ፡ ድሕሪቲ ኣብ 2011 ዝተኸተ ህዝቢ ሰውራ ርኽብ ክነምርት ከምዝገደል ይገለጽ። ብወገኹ ኣብ 2020 ኣብ ቱኒዝያ ዝተመሰረተ ቁጠታ ሃይት ብሰግኡ ካብቲ 19 ምሓር ከምኣተሃዩ ይገገላ።

ጫድ - መሰጋገሪ መንግስቲ ቀይሙ

ድሕሪ ቅንሕት ፕላንደንት እድሕ ደብይ ሰልጣን ሓዘዘሉ ብሰግኡ ኣዘዘቲ ሰራዊት ዝቐመ ወተሃደራዊ ባይቶ ጫድ፡ ነታ ሃይት ብዝደውነት ዝመርከ መሰጋገሪ መንግስቲ ከምዝመዘከ ኣፍላጠ።

ኣራመጸር ናይቲ ወተሃደራዊ ባይቶ ዝኹን መሰጋገሪ እድሕ (ወዱ ንእድሕ ደብይ) ነቲ ሓድሻ መሰጋገሪ መንግስቲ ዘቐመ 40 ሚኒስትራትን ምክትላታን ዝተሓረ. ሰገሮ ከምዝመዘከ ርዕዮተሕ ሓበሩ። ብዘይነቲ መንግስቲ ሃይት ሰራዊት ዝተሰበሰበ ሓድሻ ሚኒስትራውን ኣቐመ ከምዘሎ ርዕዮተሕ ንመገደብ ወዘ. ቃል ወተሃደራዊ ባይቶ ሃይት ብምዃን ኣብ ዝርከብ ሓገራት ኣመልኪቱ።

እቲ ወተሃደራዊ ባይቶ ብዘይነቲ ድሕሪቲ ቅንሕት ኣብታ ሃይት ኣዋጅዎ ዝጸከበ ሰታት እቶ እቶ ከምዘልዎውን ክጸላጥ ተኻኢሉ ኣሉ። እዚ ድኹንምበር ንቅንሕት ኣድርሲ ደብይ ሰገሮ ኣብታ ሃይት ተፈጠሩ ዝጸከበ ወጥሪ ን ከምዘገደልኦ ዝተሓረ.

ሱምን ጥራይ ኣንጻርቲ ወተሃደራዊ ባይቶ ኣብ ዝተኸደ ናይ ተቓውሞ ሰልፊ ትኸት ሰባት ከምዝቐየኩን ክልኡ ልዑሊ 650 ኣብ ቀይዲ ኣብም ከምዘውጁ ዝገለጸ ዘሎ። ብዘተኮ ወጽኡ ሃይት እቲ ወተሃደራዊ ባይቶ ባይቶ ሰልጣን ክጥብጥ ምክኣሉ፡ ምስ ዕልዎ መንግስቲ ኣተሓሰርም ብምርኣይ ይቃወሙ ከምዘኸዉ ይገለጽ።

ካብ 1990 ኣትሓዘ ምዃር ክመርከ ዝጸከበ እድሕ ደብይ ዝተሓረ. ወርሒ ናብ ድሓ ሰራዊቲ ኣብ ዝተከታየሉ እዋን ካብ ሰገራት ተቓውሞቲ ብዘተከሓሉ ከበድ ብራት ተሃሪሙ ከምዝሞተ ወተሃደራውያን ኣዘዘቲ ሃይት የመልከቲ።

